REGLUGERÐ

um Jöfnunarsjóð sveitarfélaga.

I. KAFLI
Almenn ákvæði.

1. gr.

Hlutverk Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga.

Hlutverk Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga er að jafna mismunandi útgjaldaþörf og skatttekjur sveitarfélaga með framlögum úr sjóðnum á grundvelli ákvæða laga, reglugerða og vinnureglna sem settar eru um starfsemi sjóðsins. Þá greiðir sjóðurinn framlög til samtaka sveitarfélaga, stofnana þeirra og annarra aðila í samræmi við ákvæði laga.

2. gr.

Yfirstjórn sjóðsins.

Jöfnunarsjóður sveitarfélaga skal vera í umsjá og vörslu félagsmálaráðuneytisins sem annast daglegan rekstur og afgreiðslu á hans vegum, úthlutun og greiðslu framlaga og bókhald sjóðsins.

Félagsmálaráðherra hefur á hendi yfirstjórn Jöfnunarsjóðs og tekur ákvarðanir um úthlutun framlaga úr sjóðnum, annarra en bundinna framlaga skv. 6. gr., að fengnum tillögum ráðgjafarnefndar skv. 3. gr.

Kostnaður af rekstri sjóðsins greiðist af tekjum hans.

Ársreikningar Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga skulu endurskoðaðir af Ríkisendurskoðun og birtir í B-deild Stjórnartíðinda.

3. gr.

Ráðgjafarnefnd Jöfnunarsjóðs.

Að afloknum sveitarstjórnarkosningum skipar félagsmálaráðherra fimm manna ráðgjafarnefnd til fjögurra ára. Fjórir nefndarmenn skulu skipaðir samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga en einn nefndarmaður skal skipaður án tilnefningar og skal hann vera formaður nefndarinnar. Varamenn skulu skipaðir á sama hátt. Nefndin skal gera tillögur til ráðherra um framlög úr sjóðnum, önnur en bundin framlög skv. 6. gr.

Kostnaður við störf ráðgjafarnefndar greiðist úr Jöfnunarsjóði.

II. KAFLI
Tekjur Jöfnunarsjóðs.

4. gr.

Tekjur.

Tekjur Jöfnunarsjóðs eru þessar:

a. Framlag úr ríkissjóði er nemur 2,12% af innheimtum skatttekjum ríkissjóðs.
b. Árlegt framlag úr ríkissjóði er nemur 0,264% af álagningarstofni útsvars næstliðins tekjuárs.
c. Hlutdeild í útsvarstekjum sveitarfélaga er nemur 0,77% af álagningarstofni útsvars ár hvert.
d. Vaxtatekjur.

III. KAFLI
Framlög úr Jöfnunarsjóði.

5. gr.
Tegundir framlaga.

Framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga eru bundin framlög, sérstök framlög, jöfnunarframlög og jöfnunarframlög til reksturs grunnskóla, sbr. ákvæði þessa kafla.

6. gr.
Bundin framlög.

Bundnum framlögum skal úthlutað sem hér greinir, í samræmi við greiðsluáætlun sem gera skal í byrjun hvers árs:

a. Til Sambands íslenskra sveitarfélaga, 1,58% af tekjum sjóðsins skv. a-, b- og c-lið 4. gr. að frádregnum framlögum skv. e-lið 7. gr. Framlög skulu greidd mánaðarlega.
b. Til landshlutasamtaka sveitarfélaga, 2% af tekjum sjóðsins, skv. a- og b-lið 4. gr. að frádregnum framlögum skv. e- og f-lið 7. gr. og skulu þau framlög skiptast jafnt milli allra landshlutasamtakanna. Framlög skulu greidd mánaðarlega.
c. Til Lánasjóðs sveitarfélaga, 6,1% af tekjum sjóðsins, skv. a- og b-lið 4. gr. að frádregnum framlögum skv. e- og f-lið 7. gr. Framlög skulu greidd mánaðarlega.
d. Til Innheimtustofnunar sveitarfélaga skv. 4. gr. laga nr. 54/1971, með síðari breytingum. Framlög skulu greidd á tveggja mánaða fresti.
e. Til umsjónarnefndar eftirlauna skv. 22. gr. laga nr. 113/1994, sbr. 16. gr. og II. kafla sömu laga. Framlög skulu greidd í desember ár hvert.
f. Til húsafriðunarsjóðs skv. 16. gr. laga nr. 104/2001. Framlög skulu greidd fyrir 1. maí ár hvert.

7. gr.
Sérstök framlög.

Sérstökum framlögum skal úthlutað úr sjóðnum sem hér greinir:

a. Til að greiða fyrir sameiningu sveitarfélaga, á grundvelli reglna sem ráðherra setur, sbr. 98. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 45/1998, og a-lið 11. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 4/1995, með síðari breytingum.
b. Til að greiða úr sérstökum fjárhagserfiðleikum sveitarfélaga, sbr. 75. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 45/1998, í samræmi við tillögur eftirlitsnefndar um fjármál sveitarfélaga.
c. Til kostnaðarsamra stofnframkvæmda hjá sveitarfélögum með færri en 2.000 íbúa, allt að 10,5% af tekjum sjóðsins, skv. a- og b-lið 4. gr. að frádregnum framlögum skv. e- og f-lið þessarar greinar, sbr. 10. gr.
d. Til greiðslu stofnkostnaðar við vatnsveitur á lögbýlum, sbr. reglugerð nr. 973/2000, allt að 25 millj. kr. á ári.
e. Til jöfnunar tekjutaps einstakra sveitarfélaga vegna lækkunar tekna af fasteignaskatti í kjölfar breytingar á álagningarstofni mannvirkja, allt að 30% af tekjum sjóðsins skv. a-lið 4. gr., sbr. reglugerð nr. 80/2001, með síðari breytingum.
f. Til ráðstöfunar til sveitarfélaga vegna húsaleigubóta, allt að 11,5 % af tekjum sjóðsins, skv. a-lið 4. gr., sbr. reglugerð sem ráðherra setur.
g. Til sérstakra verkefna sem geta haft mikla þýðingu fyrir sveitarfélög, sbr. 11. gr.

8. gr.
Jöfnunarframlög.

Jöfnunarframlög skiptast í tekjujöfnunarframlög og útgjaldajöfnunarframlög:

a. Tekjujöfnunarframlögum skv. 12. gr. skal úthlutað til að jafna tekjur sveitarfélaga. Útreiknuð framlög skulu miðast við sambærileg sveitarfélög og fullnýtingu tekjustofna þeirra. Framlög skulu greidd sveitarfélögum fyrir 1. nóvember ár hvert.

b. Útgjaldajöfnunarframlögum skv. 13. gr. skal varið til að mæta mismunandi útgjaldaþörf sveitarfélaga á grundvelli stærðarhagkvæmni og tekna þeirra, að teknu tilliti til þeirra þátta sem áhrif hafa á útgjaldaþörf. Framlög skulu greidd sveitarfélögum mánaðarlega. Þó skal heimilt að halda eftir allt að 10% af áætluðum framlögum til að mæta því ef ráðstöfunarfé sjóðsins, sbr. 2. mgr., verður minna eða útgjöld meiri en áætlað var. Endanlegt uppgjör skal fara fram eigi síðar en í árslok á grundvelli upplýsinga um endanlegan íbúafjölda sveitarfélaga árið á undan.

Til jöfnunarframlaga skal verja þeim tekjum Jöfnunarsjóðs skv. a- og b-lið 4. gr. sem eru umfram ráðstöfun skv. 6. og 7. gr.

9. gr.

Jöfnunarframlög til reksturs grunnskóla.

Tekjum Jöfnunarsjóðs skv. c-lið 4. gr., að frádregnu framlagi til Sambands íslenskra sveitarfélaga skv. a-lið 6. gr. og hlutdeild í kostnaði skv. 3. mgr. 2. gr., skal varið til þess að jafna launakostnað sveitarfélaga af kennslu í grunnskólum og annan kostnað af flutningi grunnskólans frá ríki til sveitarfélaga. Við úthlutun framlaga skal hafa hliðsjón af auknum útsvarstekjum einstakra sveitarfélaga vegna yfirfærslu grunnskólans en um úthlutun framlaga fer samkvæmt ákvæðum reglugerðar nr. 351/2002.

IV. KAFLI
Nánar um einstök framlög.

10. gr.

Stofnframlög.

Framlögum skv. c-lið 7. gr. skal varið til að greiða hluta af stofnkostnaði sveitarfélaga með færri en 2.000 íbúa við eftirtaldar framkvæmdir:

a. allt að 50% af stofnkostnaði við meiri háttar vatnsveituframkvæmdir, þ.e. vatnstökuvirki, aðveituæðar og miðlunargeyma,
b. allt að 50% af stofnkostnaði skólamannvirkja og kostnaði við byggingu eða kaup á húsnæði fyrir leikskóla,
c. allt að 20% af byggingarkostnaði félagsheimila og íþróttamannvirkja annarra en skólamannvirkja.

Skilyrði þess að sveitarfélag fái framlag skv. 1. mgr. er að það hafi sótt um framlag til framkvæmdarinnar og ráðgjafarnefnd hafi samþykkt kostnaðaráætlun og styrkhæfni framkvæmdarinnar. Nauðsynlegar upplýsingar og gögn skulu fylgja umsókn. Umsóknir þurfa að berast Jöfnunarsjóði fyrir 1. nóvember ár hvert vegna framkvæmda á næsta ári.

Við úthlutun framlaga samkvæmt þessari grein skal hafa hliðsjón af þörf sveitarfélags fyrir framkvæmdina, tekjumöguleikum, stærð þess og fjárhag, og að framlag nýtist til að stytta framkvæmdatíma.

Hundraðshluti framlaga skv. a-, b- og c-liðum 1. mgr. skal reiknaður af eðlilegum stofnkostnaði framkvæmdar (normkostnaði) framreiknuðum samkvæmt byggingarvísitölu.

Ráðgjafarnefnd getur sett nánari vinnureglur um útreikning framlaganna.

11. gr.

Framlög til sérstakra verkefna.

Heimilt er að greiða framlög úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga til verkefna á vegum sveitarfélaga eða samtaka þeirra sem hafa að mati ráðgjafarnefndar mikla þýðingu fyrir sveitarfélög og uppfylla annað hvort eftirfarandi markmiða:

a. að stuðla að þróun til hagræðingar í rekstri og/eða þjónustu sveitarfélaga,
b. að aðstoða sveitarfélög sem orðið hafa fyrir verulega íþyngjandi og ófyrirséðum

útgjöldum vegna lögákveðinna verkefna eða af öðrum ástæðum sem ráðgjafarnefnd metur gildar.

Umsóknir skal senda Jöfnunarsjóði eigi síðar en 1. nóvember ár hvert á sérstökum eyðublöðum Jöfnunarsjóðs. Ráðgjafarnefnd er heimilt að leita álits sérfræðinga á einstökum umsóknum. Við mat á umsóknum skal m.a. tekið tillit til notagildis verkefnanna í almannaþágu.

Þeir sem hljóta framlag samkvæmt þessari grein skulu skila skýrslu um framkvæmd verkefnis til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga eigi síðar en einu ári eftir að framlagi var úthlutað. Ef sótt er um áframhaldandi stuðning við verkefni, sem áður hefur hlotið framlag úr Jöfnunarsjóði, ber umsækjanda að láta fylgja umsókn áfangaskýrslu um stöðu verkefnisins.

Ráðgjafarnefnd getur sett nánari vinnureglur um meðferð umsókna.

12. gr.

Tekjujöfnunarframlög.

Félagsmálaráðherra gerir árlega í samvinnu við Samband íslenskra sveitarfélaga skrá um álagðar skatttekjur sveitarfélaga á yfirstandandi reikningsári ásamt skrá um fullnýtingu tekjustofna, þ.e. útsvars, fasteignaskatts og framleiðslugjalds. Með útsvari er átt við álagt útsvar á yfirstandandi ári á tekjur fyrra árs. Við gerð skrár skv. 1. málsl. skal einnig taka tillit til jöfnunarframlaga sem sveitarfélög fá vegna lækkunar tekna af fasteignaskatti, sbr. reglugerð nr. 80/2001, með síðari breytingum.

Á grundvelli skrár um fullnýtingu tekjustofna sveitarfélaga skal reikna út eftirtalin meðaltöl:

a. á hvern íbúa í Reykjavík,
b. á hvern íbúa í öllum sveitarfélögum með 10.000 íbúa og fleiri, öðrum en Reykjavík,
c. á hvern íbúa í öllum sveitarfélögum með 300–9.999 íbúa,
d. á hvern íbúa í öllum sveitarfélögum með færri en 300 íbúa.

Við útreikning meðaltals skv. c- og d-lið skal sleppa tekjum sem einstök sveitarfélög hafa af fasteignaskattsálagningu og framleiðslugjaldi af virkjunum og stórfyrirtækjum, enda hafi þær tekjur veruleg áhrif á niðurstöðu innan viðkomandi flokks.

Ef meðaltal á hvern íbúa í sveitarfélagi miðað við fullnýtingu tekjustofna er lægra en 97% af meðaltali á hvern íbúa í öllum sveitarfélögum í viðkomandi flokki skv. 2. mgr. skal greiða sveitarfélagi tekjujöfnunarframlag sem nemur allt að mismuninum.

Heimilt er að miða tekjujöfnunarframlög til sveitarfélaga með færri en 300 íbúa við c-lið 2. mgr. enda búi a.m.k. 2/3 íbúa í þéttbýli.

Heimilt er að skerða tekjujöfnunarframlag til sveitarfélags ef það vanrækir að viðhalda eðlilegu fasteignamati í sveitarfélaginu.

13. gr.

Útgjaldajöfnunarframlög.

Í byrjun janúar skal gerð áætlun um úthlutun útgjaldajöfnunarframlaga á árinu. Áætlunin skal byggð á upplýsingum um tekjur sjóðsins á fjárlögum ársins og íbúaskrá sveitarfélaganna 1. desember árið á undan, ásamt öðrum þeim gögnum sem byggt er á við útreikning framlaga.

Útgjaldajöfnunarframlög skal skerða hjá þeim sveitarfélögum sem hafa hlutfallslega háar tekjur á íbúa miðað við önnur sveitarfélög. Skerðingin hefst þegar meðaltekjur á íbúa, miðað við fullnýtingu tekjustofna sveitarfélags, eru 4% yfir meðaltali í hverjum viðmiðunarflokki skv. 2. mgr. 12. gr. Framlög falla niður þegar meðaltekjur á íbúa eru 30% yfir meðaltali. Skerðing innan þessara marka skal vera hlutfallsleg.

Hlutfallsleg skipting þess fjár sem er til ráðstöfunar samkvæmt þessari grein ræðst af eftirfarandi:

Viðmið:	*Hlutfall af heild:*
1. Fjöldi íbúa á aldrinum 0–5 ára	24,4%
2. Fjöldi íbúa á aldrinum 6–15 ára	17,6%
3. Fjöldi íbúa á aldrinum 16–66 ára	5,9%
4. Fjöldi íbúa á aldrinum 67–80 ára	7,5%
5. Fjöldi íbúa á aldrinum 81 árs og eldri	4,9%
6. Fjöldi innflytjenda á aldrinum 0–5 ára	2,0%
Samtals íbúatengd framlög:	**62,3%**
7. Fjarlægðir innan sveitarfélaga	8,8%
8. Fjöldi þéttbýlisstaða umfram einn	2,9%
9. Skólaakstur úr dreifbýli	21,5%
10. Fækkun íbúa	2,0%
11. Snjómokstur í þéttbýli	2,5%
Alls:	**100%**

Skýringar á útreikningi framlaga:

a. Íbúatengd framlög: Við útreikning íbúatengdra framlaga, sbr. 1.–6. tölul., skal byggja á upplýsingum frá Hagstofu Íslands um íbúafjölda í sveitarfélagi í viðkomandi aldurshópi. Framlag til hvers sveitarfélags tekur mið af hlutfallslegum íbúafjölda þess af heildaríbúafjölda á landinu öllu innan hvers viðmiðunarflokks. Þegar lokið er útreikningi íbúatengdra framlaga samkvæmt framangreindu skal umreikna þau með tilliti til stærðar hvers sveitarfélags, á grundvelli eftirfarandi stuðla sem byggjast á íbúafjölda sveitarfélags. Stuðlarnir eru fundnir þannig (sjá fylgiskjal 1):

Sveitarfélög með færri en 2.400 íbúa fá stuðulinn 1,0.
Sveitarfélög með 2.400–9.000 íbúa fá stuðul hlutfallslega á bilinu 1,0–0,215.
Sveitarfélög með 9.000–15.000 íbúa fá stuðulinn 0,215.
Sveitarfélög með 15.000–22.000 íbúa fá stuðul hlutfallslega á bilinu 0,215–0.
Sveitarfélög með fleiri en 22.000 íbúa fá stuðulinn 0.

b. Fjarlægðir: Við mat á útgjaldaþörf sveitarfélags skal taka tillit til fjarlægða innan sveitarfélags og hlutfalls íbúa í þéttbýli og dreifbýli. Fjarlægðir í sveitarfélögum skulu mældar á eftirfarandi hátt:

1) Settir skulu punktar á ystu mörk sveitarfélags, þó aldrei lengra en á ystu mörk byggðar, í norðri, austri, suðri og vestri, eða annars staðar eftir aðstæðum í sveitarfélagi.
2) Vegalengdir skulu mældar frá þessum punktum miðað við stystu akstursleið að stærsta þéttbýliskjarna sveitarfélags eða miðpunkti þess ef enginn þéttbýliskjarni er í sveitarfélaginu.
3) Þannig mældar vegalengdir skal síðan margfalda með stuðlum sem eru mismunandi eftir sveitarfélögum og miðast við hlutfall íbúa í þéttbýli og dreifbýli. Heimilt er að líta eingöngu á stærsta þéttbýlisstaðinn eða -staðina sem þéttbýli. Stuðlana skal reikna þannig:
   i) Sveitarfélög með hlutfall þéttbýlis frá 0 til 50 fá stuðul hlutfallslega á bilinu 0,1–1,0.
   ii) Sveitarfélög með hlutfall þéttbýlis frá 50 til 90 fá stuðulinn 1,0.
   iii) Sveitarfélög með hlutfall þéttbýlis frá 90 til 100 fá stuðul hlutfallslega á bilinu 1,0–0,0.

c. Fjöldi þéttbýlisstaða umfram einn: Við útreikning skal taka tillit til sérstakrar útgjaldaþarfar sveitarfélaga sem halda þurfa úti þjónustu á fleiri en einum þéttbýlisstað innan sveitarfélagsins. Útreikningum skal þannig hagað að fjármagn skiptist hlutfallslega á eftirfarandi hátt:

i) 60% skal skipta á grundvelli íbúafjölda í þéttbýlisstöðum umfram einn.
ii) 40% skal skipta eftir fjölda þéttbýlisstaða umfram einn í hverju sveitarfélagi.

d. Skólaakstur úr dreifbýli: Útreikningur framlaga byggist á upplýsingum frá sveitarfélögum um fjölda grunnskólabarna í dreifbýli sveitarfélags, sem eiga heimili lengra en 3,0 km frá skóla, miðað við 1. október ár hvert. Framlög taka mið af samanlagðri akstursvegalengd frá heimili einstakra grunnskólabarna í dreifbýli sveitarfélaga að skóla og fjölda barna í akstri. Við útreikning framlaga er vægi samanlagðra akstursvegalengda 90% en vægi fjölda barna í akstri 10%.

e. Fækkun íbúa: Ef íbúum sveitarfélags hefur á síðustu þremur árum fækkað samtals um a.m.k. 15 íbúa og ársfækkun íbúa á sama árabili er að meðaltali meiri en 1% af íbúafjölda sveitarfélagsins, skal reikna út framlag vegna fólksfækkunar. Framlag byggist á samtals fjölda sem fækkar um síðustu þrjú ár umfram 15.

Skerðing á grundvelli tekna, sbr. 2. mgr. þessarar greinar, skal ekki eiga við um útreikning þessa þáttar útgjaldajöfnunarframlaga.

f. Snjómokstur í þéttbýli: Framlögum skal úthlutað til sveitarfélaga á snjóþyngstu svæðum landsins vegna útgjalda af snjómokstri, á grundvelli vinnureglna sem ráðherra setur skv. tillögum ráðgjafarnefndar og að fenginni umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga.

IV. KAFLI
Ýmis ákvæði.

14. gr.
Upplýsingaöflun til útreiknings framlaga.

Samband íslenskra sveitarfélaga, skólaskrifstofur sveitarfélaga og landshlutasamtök sveitarfélaga annast upplýsingaöflun og útreikninga sem úthlutun framlaga byggist á, eftir því sem við á.

Sveitarfélögum, stofnunum þeirra og öðrum opinberum aðilum er skylt að láta Jöfnunarsjóði sveitarfélaga í té allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru til ákvörðunar og úthlutunar framlaga úr sjóðnum.

15. gr.
Gildistaka.

Reglugerð þessi er sett á grundvelli 18. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 4/1995, með síðari breytingum, og öðlast gildi þegar í stað. Þá fellur jafnframt úr gildi reglugerð um Jöfnunarsjóð sveitarfélaga, nr. 44/1999, með síðari breytingum.

Ákvæði til bráðabirgða.

Framlög skv. 1. málsl. c-liðar 8. gr. laganna, sbr. 10. gr., falla niður frá og með 1. janúar 2005 en heimilt er að greiða á árinu 2005 framlög á grundvelli ákvæðisins vegna framkvæmda á árinu 2004 og miðast framlög við verkstöðu 31. desember 2004.

Félagsmálaráðuneytinu, 12. febrúar 2003.

Páll Pétursson.

Garðar Jónsson.

Fylgiskjal 1.

Skerðing vegna stærðar.

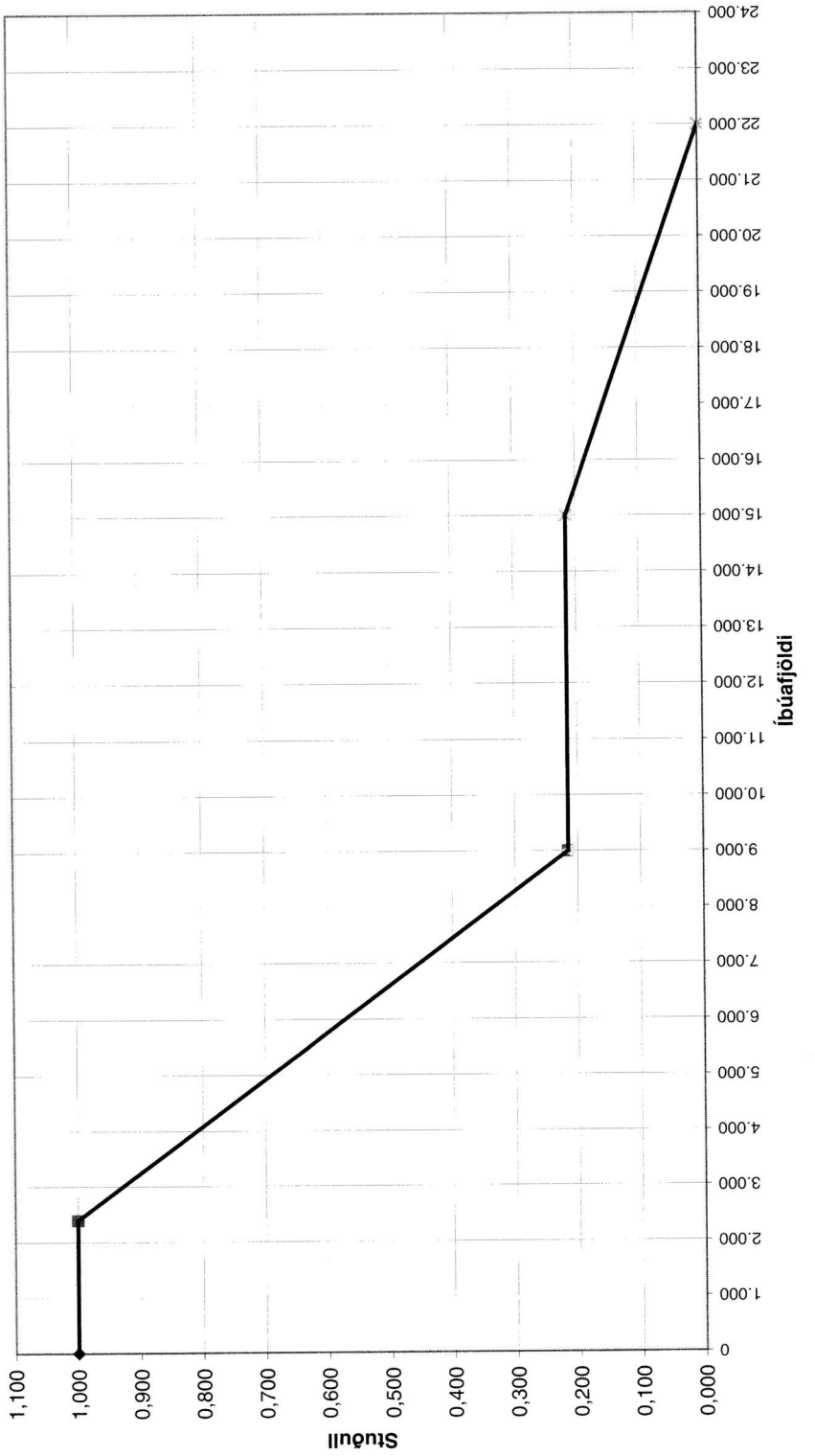

Fylgiskjal 2.

Stuðlar vegna fjarlægða.

